

ДЖАН ДАЙ И КИТАЙСКИТЕ КРАТКИ ФОРМИ СЯОПИН. ОБРАЗЕЦ ОТ ПЕРИОДА НА ДИНАСТИЯ МИН

Полина Цончева*

ZHANG DAI AND CHINESE SHORT FORMS XIAOPIN. EXAMPLE OF MING DYNASTY XIAOPIN

Polina Tsoncheva

Abstract: The present paper examines Chinese short forms *xiaopin* or *xiaopinwen* 小品文 which origins can be traced back to the period of the Six dynasties (III–VI cc.). The focus is specifically on authors from Ming Dynasty period such as Gui Youguan 归有光, Zhang Dai 张岱, Xu Wei 徐渭 and Li Zhi 李贽 in view of the extremes to which the lives of China’s intellectual elite were thrown. Extremes that find their reflection in literature.

Zhang Dai (1597–1689) is a prominent *historian who examines the demise of the Ming dynasty, a poet and dramatist, a self-deprecating essayist* (Wang 2022). The essay which translation we present here in Bulgarian is titled “西湖七月半” and describes the celebration of one of the important traditions in the festive calendar of Chinese, namely the Ghost Day 中元节. As this tradition originates from both Taoism and Buddhism, the festival is celebrated in other East Asian countries as well.

Keywords: Chinese Literature, Chinese Xiaopin, Ming Literature, Zhang Dai

Китайската литература със своето богатство на форми и идеи непрестанно изненадва и вълнува. Като същински безбрежен океан от образи и сюжети пази и пренася през времето и пространството литературните дръзновения на творци от различни епохи, творци – представители на различни обществени слоеве. Благодарение на усърдната работа на редица преводачи, все по-разпознаваеми за българската читателска аудитория са названията на върхови литературни форми, като танските *шъ*, сунските *цъ*, кратките разкази *чуанци*, сунските повести *хуабън*, юанската драма *дзадзю* или *класическите китајски* многоглави романи. Разнообразното литературно наследство, грижливо съхранено през поколенията, е постоянен източник на теми, които чакат своите изследователи.

Темата на настоящия доклад „открехва завесата“ пред една недокосвана от българските изследователи литературна форма – *сяопин*¹. Пътеписни бележки и други записки от личен характер са най-ранните образци на *сяопин* от времето на Шестте династии (ок. IV в.). Значително по-късно, на границата на две столетия XV – XVI в. и в още по-ново време на границата на две епохи – в края на

* Доц. д-р Полина Цончева – ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, катедра „Класически и източни езици и култури“, e-mail: p.tsoncheva@ts.uni-vt.bg

¹ *Сяопин* 小品 или *сяопин уън* 小品文 в букв. превод – „кратка творба“, „кратка форма“.

династия Мин и в началото на династия Цин (XVII в.), *сяопин* привличат отново вниманието на читателите като четиво за развлечение и забавление. В израз на своеобразен протест срещу „високата“ литература, създавана по строгия образец на класическите паметници, *сяопин* се завръщат на литературната сцена, за да отразят чрез живия език детайли от ежедневието, интимни преживявания и спонтанно бликнали чувства.

С този материал поставяме началото на поредица от подобни, в които вниманието ще насочим към някои от авторите творили в жанра *сяопин*, като положим усилия да представим техни творби в превод на български език. Тук избрахме да започнем с представителни за жанра автори от периода, който обхваща последните години от управлението на династия Мин (1368 – 1644) и завземането на властта от династия Цин (1644 – 1911).

Един от най-изтъкнатите ранни майстори на есеистичните творби *сяопин* от този период е Гуйей Йоугуан 归有光 (1507 – 1571). Талантът на Гуйей е сравняван с този на Оу Янсиу². Чрез кратките форми той превръща прозата в гъвкаво средство за отразяване на тривиални случки и преживявания (по Yang 1999).

Гуйей е роден в Куншан 昆山, пров. Дзянсу, в род със западаща слава и влияние. Изгубва майка си в ранна детска възраст и се налага баща му сам да се грижи за тримата си синове и двете си дъщери. Тежък е животът на Гуйей, изпълнен с несгоди и тъга. Благодарение на таланта, с който е надарен и усърдието, което полага още на девет-годишна възраст той пише сравнително добри материали. На 20-годишна възраст Гуйей успешно полага провинциалните изпити, а през 1540 г. знанията и качества му са високо оценени от изпитващия държавен служител Джан Джъ – Гуйей е класиран на второ място на изпитите в Тиенсян 天乡.

В областта на литературата Гуйей Йоугуан остава сред знаменитите автори на есеистични творби *сяопин* и пътеписни бележки, някои от които са: „Разни записки по повод повторните изпити през периода Дзиуей“ (*Jiwei fushi zaji* 《己未復試雜記》), „Записки от периода Женсю“ *Renxu jixing* (壬戌紀行), „Записки от кабинета Сяндзисюен“ *Xiangjixuan zhi* (項脊軒志), „Биографични бележки за покойната ми майка“ *Xianbi shilue* (先妣事略), „Записки от беседката Съдзътин“ *Siziting ji* (思子亭記), „С хризантеми отвъд прозореца – записки“ *Juchuang ji* (菊窗記). Той е част от група писатели, които насърчават изучаването на литературата от династии Тан и Сун (唐宋派), като период на върхови постижения. По мнение на Гуйей онези, които подражават на прозаичните творби от династия Хан са просто имитатори, а произведенията им са посредствени (庸) и дори абсурдни (妄). Неслучайно в стила му се усеща влиянието на Оуян Сиу (歐陽修) и Дзън Гун (曾鞏), без обаче то да взема превес над собствената му

² Оу Янсиу 欧阳修 (1007 – 1072 г.) – изявен политик и литератор от периода на династия Северна Сун. Заема висши чиновнически постове при трима императори – Жендзун, Индзун и Шъндзун. Наред с Хан Ю, Лиу Дзунюен, Су Шъ, Су Сюн, Су Джъ, Уан Аншъ и Дзън Гун остава за поколенията в историята на сунската литература като един от „Осемте майстори от Тан и Сун“ 唐宋八大家.

уникалност. Стилът на Гуей наподобява т.нар. „чисти разговори“ или *цинтан* 清談³, а цялостното му творчество оказва съществено влияние върху представителите на т.нар. Тунчънска школа (桐城派), основана по време на последната китайска династия Цин (1644 – 1911) (по web 1). Седемстотинте седемдесет и четири съчинения в проза на Гуей обхващат творби от разнообразни жанрове със строги правила и изисквания по отношение на формата и структурата – коментари към конфуцианската класика (*jingjie* 經解), предговори и послеписи (*tiba* 題跋), беседи (*yilun* 議論), поздравителни текстове (*zengxu* 贈序, *shouxu* 壽序), надгробни надписи (*muzhi* 墓志), надписи върху каменни стели (*beiming* 碑銘), епитафи (*jiwen* 祭文) (по web 1).

Изявени съвременници на Гуей са Сю Уей 徐渭, Ли Джъ 李贄 и Джан Дай 張岱.

Сю Уей 徐渭 (1521 – 1593) е изтъкнат художник, писател, драматург, калиграф и военен стратег. Родом от Шан-ин (дн. Шаосин, пров. Джъдзян) и заедно със Сие Дзин и Ян Шън е част от определяните като *Тримата таланти на династия Мин*. Сю Уей е отгледан от самотна майка, която умира, когато той е едва на 14 години. На 21-годишна възраст се жени и губи първата си съпруга пет години по-късно. На 20 години Сю успешно полага чиновническите изпити на окръжно ниво, но така и не успява да премине провинциалните. Сю служи при генерал Ху Дзунсиен – главен командир на бреговата охрана, който по-късно бива арестуван и губи поста си. Това събитие разтърсва Сю из основи и той губи разсъдъка си. Прави девет опита за самоубийство, убива втората си съпруга заради подозрения в изневяра, за което е осъден и лежи в затвора седем години. Освободен е на 53-годишна възраст с помощта на неговия приятел Джан Юенбиен (張元忭), учен от Академия Ханлин (по web 2).

Сю Уей остава в историята като най-ранния китайски художник, който се доближава по дух и техника до метода, наричан днес „разплискано мастило“ 泼墨大写意画, при който се използват съществени количества мастило, които буквално се разливат върху повърхността за рисуване (по web 3).

Литературният талант на Сю Уей се проявява в различни жанрове. Изявява се в областта на драматургията, като някои от най-известните му произведения са тези, включени в цикъла от четири пиеси: 狂鼓史渔阳三弄, 玉禅师翠乡一梦, 雌木兰替父从军, 女状元辞凰得凤, първата от които е посветена на престъплението на Цао Цао, втората е будистка история, а последните две описват живота на Хуа Мулан и Хуан Чунгу (по web 3). Често засягана тема в пиесите му е темата за жените, ето защо, Сю Уей може да бъде считан за защитник на правата на жените (по web 3). Като поет твори в жанра *шъ* и постига завидни резултати.

³ Тази литературна форма се развива в периода на династии Уей-Дзин 魏晉 (220 – 420) и Южните и Северни династии (386 – 581). Тя се появява като философско течение и обществена практика сред политическия и интелектуалния елит на китайското общество и произхожда от средите на даоистките учени, последователи на школата 玄学 – учение за тайнственото. „Чистите разговори“ са на теми, свързани с метафизиката и философията.

Творбите му са събрани в сборник от 30 глави с коментари от писателя Юен Хундао 袁宏道 (1568 – 1610)⁴ от късна Мин. От всички свои таланти, обаче, Сю цени най-високо своите калиграфски умения. Сю Уей прекарва последните години от живота си в изолация и бедност, тъй като художествените качества на картините му са признати далеч след неговата смърт.

Ли Джъ 李贽 (1527 – 1602) е философ от късна Мин. Произхожда от разорен мяосюлмански род, който се е занимавал с търговия. Самият той е роден в Цюенджоу 泉州, пров. Фудзиен. Успешно полага държавните изпити и служи като учител в Гунчън 共城, пров. Хънан, а по-късно е назначен за професор (博士) в Императорската академия 国子监, първо, в Нанкин, после в Пекин. Ли Джъ служи в Министерство на ритуалите (礼部) и заема поста заместник-директор на Министерство на правосъдието (刑部) в Нанкин. Последната длъжност, на която е назначен е тази на префект (知府) в Яо-ан 姚安, пров. Юннан. След нея Ли Джъ решава да напусне държавната служба и да се посвети на преподаването. През 1602 г. той е арестуван по обвинение в държавна измяна и бунт и по-късно се самоубива в затвора.

По отношение на литературния талант, Ли Джъ е един от изявените автори на кратките форми сяопин 小品, а философските си възгледи формулира и оставя за поколенията в *Книга, която да съхраниш* 《藏书》 и *Книга, която да изгориш* 《焚书》.

Джан Дай (1597 – 1689) 张岱, известен още под името Уей Чън 维城, е историк, литератор, драматург, който живее и твори на границата на две династии – Мин и Цин. Роден е в Шаосин, пров. Джъдзян в чиновническо семейство. Част от предците на рода Джан заемат високопоставени чинове, притежават обширни обработваеми земи и много имоти в населените райони. Регулярните солидни доходи позволяват на членовете на рода да живеят охолно и да усъвършенстват различни свои артистични таланти. Почти всеки в рода е творец, колекционер и изтънчен познавач. Дядото на Джан Дай, баща му и самият той са любители на опера и всеки от тях основава своя частна оперна труппа. Предците на Джан Дай са известни и с постиженията си в науката и като първороден син от него се очаква той да положи успешно чиновническите изпити да заеме своето място сред елита на учените-чиновници. В детските си години Джан Дай боледува много и прекарва доста време в семейството на дядо си Джан Жулин (张汝霖 (1558? – 1625)). Благият му характер, бистрият му ум и осъзнатият от околните талант са причина още тогава да получи прозвището „съвременният Дзян Йен“⁵.

⁴ Юен Хундао е един от противниците на движението за „връщане към Древността“ 复古运动, чиято идея е литературните форми да подражават на тези от династии Цин и Хан, а поезията да следва примера на образците от династия Тан “文必秦汉, 诗必盛唐”.

⁵ Дзян Йен (444 – 505) 江淹 – политик и литератор, уважаван и почитан от императори на три династии – Сун, Ци и Лян. Поет-новатор с изключителен талант и собствен стил на писане. Той е един от творците, запалили интереса на Ли Бай към литературата.

Джан Жулин се заема лично с образованието на внука си и подхожда към него по доста нетрадиционен начин. Джан Дай чете конфуцианските канони единствено в оригинал, без да му бъдат предлагани коментарите към тях, дело на Джу Си (朱熹). Както самият творец пише, когато попадне на нещо в текста, което не разбира напълно, той рецитира наум тази част, лишен от разбиране на смисъла. *Година или две по-късно, докато чета друга книга или слушам нечии разговори, докато наблюдавам планини и реки, облаци и звезди, птици и зверове, насекоми и риби, очите ми са поразени и умът ми се пробужда, смисълът на текста изведнъж бива осветлен*⁶ (Лиу 2010: 13). Обучителната методика на Джан Жулин разчита основно на интелекта и възприятието на обучаемия, и бидейки твърде разчупена и непригодна при подготовката за чиновническите изпити, където се набляга на стриктно придържане към каноничните произведения и коментарите на Джу Си към тях, Джан Дай не постига особен успех (по Лиу 2010). Той достига степен *сиуцай* 秀才 на 20-годишна възраст, след което се проваля няколко пъти на провинциалните изпити и на 40 години се отказва от опити за по-висок пост.

Животът на Джан Дай е представителен за голяма част от образованите мъже през късната династия Мин. Редица от тях преследват кариера посредством изпитната система. Интересна статистика представя Лиу в разработката си. Тя отбелязва, че населението на Китай нараства значително по време на династия Мин и особено в периода, в който живее и отраства Джан Дай. Ето защо, конкуренцията в борбата за държавна служба е огромна. Едновременно с това, от 1487 г. като част от изпита на ниво провинция е въведено съчинение в строгата форма *baguwen* 八股文⁷, която изключва възможността за иновативно или креативно писане. *Багууън* се състои от осем раздела (осем крака или кости) – „разчупване на темата“ (破题), „приемане на темата“ (承题), „започване на дискусия /разказ“ (起讲), „начален етап“ (起股), „среден етап“ (中股), „по-късен етап“ (后股), „заключителен етап“ (束股) и „заключение“ (大结). Умението на кандидатите за чиновници да следват тази строга последователност в съчиненията доказва последователност и логичност в мисълта и литературната им грамотност по отношение на прозата, което към онзи момент се цени по-високо от способността да съчиняваш спонтанно поезия по зададена тема.

1644 година маркира своеобразен вододел в живота на Джан Дай. Преди да падне от власт и последният представител на династия Мин – принц Лу, при когото е на служба, Джан Дай осъзнава безсилието на управлението в така създадалата се военна и политическа обстановка и се отдава на отшелнически живот в планините Чън 嵯山 (в близост до Шаосин). През 1649 г. Джан се връща

⁶ 间有不能强解者，贮之胸中。或一年或二年，或读他书，或听人议论，或见山川云物鸟兽虫鱼，触目惊心，忽于此书有悟。

⁷ 八股文 багууън – букв. „осемкрако съчинение“. В историята на китайската литература са популярни твърденията, че именно въвеждането и придържането към тази строга структура в съчиненията води до „културната стагнация и икономическата изостаналост“ на Китай през XIX в.

със семейството си в Шаосин, където заварва разрушените от войната имоти и е принуден да живее под наем в дълбока бедност в изоставената колиба 快园 *Куайюен*. Започва да обработва земя и да се занимава със земеделие, за да се препитава.

Сътресенията в обществения и политическия живот от смяната на двете династии причиняват физически и психически травми на Джан Дай, както и на редица други интелектуалци от династия Мин. Свиват в заобикалящия ги свят и съпровождащите го кризи – обществени, културни разклащат и вътрешния им свят. Сред всички екстремни чувства и преживявания, които се налага да преодоляват Джан Дай и съвременниците му, най-фундаментален е страхът за собственото съществуване, страхът от смъртта. Ето защо този преходен период в литературата е отразен като период, изпълнен с кръв, смърт и страх. Същевременно в много случаи смъртта е и спонтанен избор, реакция на непреодолими културни и морални граници, поставени от новата власт. Лоялността – основна морална ценност, проповядвана от Конфуций е в основата на този житейски избор – лоялност към императора, лоялност към страната. Подобна смърт поражда силно възхищение в оцелелите и в литературата се превръща в обект на възхвала или дълбока тъга по загубата. Друга тема от периода след установяване на власт на династия Цин, продиктувана от вътрешните терзания на оцелелите е реториката относно правото на живот след смъртта на толкова други, търсенията на смисъла на живота, като популярна нагласа в дискусиите за смъртта и живота се формира позицията „срамно е да си жив“ (耻生).

Отшелническият начин на живот, който избира за себе си след смяната на династиите е вероятната причина повечето от творбите на Джан Дай да бъдат публикувани едва след неговата смърт. Първият, обърнал внимание на таланта му през 1930 г. е Джоу Дзуюен 周作人 (1885 – 1967) – една от водещите фигури на Движението за нова култура 新文化运动 и брат на „бащата на съвременната китайска литература“ – Лу Сюн 鲁迅.

Интересът на съвременните изследователи към личността и литературния талант на Джан Дай, както отбелязва Лиу Уъндзие, са основно в две направления. Едното е насочено към изследване на биографичните творби, а другото, към естетическите качества на есеистичните му творби и влиянието им върху по-нататъшното развитие на жанра *сяопин* (Лиу 2010: 4).

В опит за своеобразно обобщение на живота и творческите търсения на тези представителни за жанра автори е добре да посочим, че независимо от произхода, социалното положение, което заемат и таланта, който притежават еднакво тежки са съдбите им, еднакво сурови за тях са годините на преход между двете династии, еднакво болезнен е сблъсъкът на ценностите им с новата реалност, в която се налага да живеят.

По-долу поместваме опит за превод на образец на кратката форма *сяопин* с автор Джан Дай. Това, което представя Джан Дай в есеистична форма е отбелязване на Празника на духовете (中元节), свързан с убежденията както на последователите на даоизма, така и на последователите на будизма, че в този

ден духовете на предците слизат от отвъдното и осъществяват контакт със своите близки на земята.

Сиху в Деня на духовете

Джан Дай

Какво ли да види човек на петнадесети юли на езерото Сиху? Не, няма друго за гледане освен тълпата от празнуващи Деня на духовете.

Като наблюдаваме тази тълпа, може да различим пет различни типа хора. Първият тип са тези, седнали зад драпираните завеси на двуетажните корабчета, под съпровода на флейти и барабани, все височайши, които могат да се познаят по специалните украси на главите им, до един нагиздени в красиви и спретнати дрехи. Облени в светлините на фенерите, те са придружавани от слугите си и забавлявани от актьори. Хаос от звуци и светлини. Те са дошли под претекста да наблюдават луната, а, всъщност, остават слепи за нея. Такива хора хубаво да ги огледаш.

Ето още един тип, които също се носят на празнично украсените корабчета. Сред тях са известни красавици, добродетелни госпожици или дами с прочути таланти, с техните красиви дечица, които се смеят и надават радостни викове. Насядали в кръг на палубната тераса, оглеждат се ту наляво, ту надясно. Там, под луната са, но всъщност не я виждат. Такива хора хубаво да ги огледаш.

Друг един вид също са се разположили в корабчетата и са потънали сред музика и песни. Те бавно пият в компанията на известни куртизанки и монаси без работа. Протяжно се носи пеенето, тънко свири флейтата, и лютнята-пипа, и бамбуковият шън нежно им пригласят. Феерия от музика и гласове. И тези хора са под луната, и те наблюдават луната, но повече се надяват другите да ги видят как гледат луната. Е, такива хора хубаво да ги огледаш.

Другият тип хора не се качват на корабчетата, нито се возят на триколки, не носят дълги ризи, нито се крият зад воали. Те са доволно напитки и нахранени, събират се на малки групички от по трима-четирима души и се сливат с тълпата някъде между храма Джаоцинсъ и мостчето Дуанцяо. Те вдигат доста шум, преструват се на пияни, фалшиво пеят мелодии и се дерат с пълен глас. Те наблюдават луната, хвърлят по един поглед и на тези, които гледат луната, и на тези, които не гледат луната, но всъщност нищо не виждат. Такива хора хубаво да ги огледаш.

А има и някои, които се возят на лодка с тънки тюлени завески. На чистичка маса ще се сервира чай, чайничето е затоплено, водата къкри, бялата порцеланова купичка боязливо минава от ръка на ръка. Извикали са близки приятели и красиви девойки, поканили са и луната да седне с тях. Някои се крият под сенките на дърветата, а други се отдалечават от езерото, за да избегнат шума и глъчката. Въпреки че и те гледат луната, никой не вижда какво наблюдават. Те и съвсем не наблюдават Луната съзнателно. Ето такива хора заслужават да се видят!

Повечето жители на Ханджоу излизат на разходка до езерото Сиху в десет сутринта и се връщат около шест вечерта – целят да избегнат Луната, сякаш тя е смъртен враг. Тази нощ, група авантюристи се втурнаха извън града, богато подкупиха пазачите на градските стени и стигнаха до лодкарите, наредени в редица на брега на езерото със запалени факли в ръце. Щом се качиха, те призоваха лодкарите веднага да гребат към моста Дуанцяо, за да се присъединят към празненството. Преди да прозвучи вторият гонг, хорската глъчка и биенето на барабаните напомняха бушуващ потоп, тътен разтърсваше земята, като кошмарен сън. Хората, също като глухите, не можеха да чуят чуждите гласове наоколо, също като немите, не можеха да накарат другите да ги чуят, когато корабчета и гондоли приближаваха мостика, натискайки се едни в други. На сушата нищо не се виждаше освен удрянето на бамбуковите бутала едно в друго, търкането на корпусите, триенето на хорските раменете, навирането на лицата едно в друго. След известно време честването на велможите и магистратите приключи и процесията потегли към Ямена, разтиквайки скупчилата се тълпа. Лодкарите привикваха пътниците си, заплашвайки ги, че ако скоро не се върнат ще затворят градските порти. Фенери и факли, подобно на мъждукащи съзвездия, се струпаха. Хората на брега също на групи се втурнаха към градските порти. Тълпата постепенно оредя и скоро всички се пръснаха.

И ето, настъпи моментът да се качим на брега. Каменните стъпала до моста Дуанцяо започват да излъчват хлад и върху тях се подготвя скромен пир, на който канят гостите. Сега Луната, светла и ярка, е заприличала на калайдисано огледало. Назъбените върхове се накиприха в нов вид, а езерото сякаш изплакна красивото си лице. Оказва се, сега излизат хората, които обичат бавно да се наслаждават, да пият и да пеят нежно и провлачено. Показват се онези, закътали се под сенките на дърветата, а ние отиваме да ги привикаме да седнем заедно на трапезата. Пристигат изтънчени гости, замайващи с красотата и музикалните си умения куртизанки, потракуват пръчиците за хранене, звънтят чашите, надига се мелодична музика, песента се разнася. Това продължава, докато луната на небосклона избледнее и едва когато Зората на изток изгрее, започват да се разотиват първите гости. А ние докарахме лодката до прострялото се върху езерото лотосово поле и задрямахме доволно с гърди, пълни с цветния аромат, носещ се около нас. Колко сладък е сънят на зазоряване!

БИБЛИОГРАФИЯ

Аликберова А.Р.: 2014. *Китайская литература Нового времени XVII в. – XX в. (учебное пособие)*. Казань, Казан. ун-т: 2014 // *Alikberova A.R. Kitajskaja literatura Novogo vremeni XVII v. – XX v. (uchebnoe posobie)*. Kazan', Kazan. un-t: 2014

Баранов И.Г.: 1934. *Современная китайская художественная литература. Краткая справка*. Харбин, 1934 // *Baranov I.G. Sovremennaja kitajskaja hudozhestvennaja literatura. Kratkaja spravka*. Harbin, 1934

Campbell Duncan: 2012. *“Mortal Ancestors, Immortal Images: Zhang Dai’s Biographical Portraits”*. 2012 DOI: 10.5130/portal.v9i3.2550

Knights Sabina, Smith College: 2008. “*The Literature of Leisure and Chinese Modernity*” by Charles A. Laughlin. Honolulu University of Hawaii Press, 2008

Laughlin Charles A.: 2008. *The Literature of Leisure and Chinese Modernity*. University of Hawaii Press: Honolulu, 2008

Liu Wenjie: 2010. “*Expressions of Self in a Homeless World: Zhang Dai (1597-1680?) and His Writings in the Ming-Qing Transition Period*” (2010). Retrieved from <https://scholarworks.umass.edu/theses/539>

Wang Aiqing: 2021. *Cultural Allusions and Humorous Effects of Occult Depictions in “Night Ferry”*. In: *Anaphora: Journal of Language, Literary, and Cultural Studies*, vol. 4, No. 2, p. 105 - 127, 2021 DOI: <https://doi.org/10.30996/anaphora.v4i2.5805>

Yang Ye: 1999. *Vignettes from the Late Ming: A Hsiao-p'in Anthology*. Seattle: University of Washington Press, 1999, p. 152

葛勇：2007.小品文理解的层次性——对明代小品文的现代诠释. 于：《盐城工学院学报（社会科学版）》，2007，第二期 // [Ge Yong. Xiaopinwen lijie de cengcixing – dui Mingdai xiaopinwen de xiandai quanshi. Yu: 《Yancheng gongxueyuan xuebao (shehui kexueban)》，2007, 2]

李玉芝. 论明代文学休闲化转向. DOI:10.13761/j.cnki.bflc.2015.04.005 // [Li Yuzhi. Lun Mingdai wenxue xiuxianhua zhuanxiang]

孙旭升：2012. 晚明小品名篇译注. 江苏：凤凰出版社, 2012 ISBN: 9787550612310 // [Sun Xusheng. Wan Mingdai xiaopinwen pianyizhu. Jiangsu: Fenghuang chubanshe, 2012 ISBN: 9787550612310]

胥洪泉：1997. 明代无人小品文概说. 于：《涪陵师专学报（社会科学版）》，1997第4期 // [Xu Hongquan. Mingdai wuren xiaopinwen gaishuo. Yu: 《Fuling Shizhuan xuebao (shehui kexueban)》，1997, 4]

Интернет ресурси:

张岱. 《西湖七月半》，原文译文对照 // Zhang Dai. 《Xihu qiyueban》，yuanwen yiwen duizhao:

<https://wenku.baidu.com/view/75f5f1232f60ddccda38a0a0.html>

web 1: <http://www.chinaknowledge.de/History/Ming/personsguiyouguang.html> [Accessed on: November 2020]

web 2: <https://www.comuseum.com/painting/masters/xu-wei/> [Accessed on: November 2020]

web 3: https://en.wikipedia.org/wiki/Xu_Wei [Accessed on: November 2020]